

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

10 maart 1999

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Jan Béghin, mevrouw Anne Van Asbroeck, de heren Etienne Van Vaerenbergh
en Stefaan Platteau en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis –

**houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen
inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Het Sociaal Impulsfonds heeft als doel om het gemeentelijk beleid inzake het herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van de achtergestelde buurten en de steden en het gemeentelijk beleid inzake de bestrijding van de kansarmoede en de bevordering van het welzijn te ondersteunen.

Het fonds beschikt over een basisbedrag van 7.428,8 miljoen voor het jaar 1999. In Vlaanderen zijn de steden en gemeenten (met hun OCMW's) de SIF-partners van de Vlaamse Gemeenschap. In Brussel komt die rol toe aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De verdeling van de middelen van het fonds gebeurt voor de Vlaamse steden en gemeenten aan de hand van sociale indicatoren. Voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie is een trekkingsrecht van 80 miljoen voorzien, zijnde ongeveer 1 % van het fonds.

2. Het vierde armoederapport 1997 van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest stelt onomwonden : "Hoewel de toestand van de armoede, de bestaansonzekerheid en de sociale ongelijkheden te Brussel al zorgelijk waren, kunnen de sociale indicatoren ons alleen maar aan de alarmbel doen trekken voor de meer en meer in het oog springende ongelijkheden en voor de onverbiddelijke voortschrijdende verarming van deze stad." (*Vierde rapport over de staat van armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Marie-Laurence De Keersmaecker, 1997*).

Brussel telt het hoogste aantal kansarme buurten, meer dan in heel Vlaanderen. "In Brussel zijn zowel het aantal achtergestelde buurten als de breedte van de achterstelling veel groter dan in Vlaanderen" (*Atlas van de achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel, Christiaan Kesteloot, ministerie van de Vlaamse Gemeenschap*).

Brussel, als hoofdstad van Vlaanderen, heeft inderdaad de weinig benijdenswaardige eer om steeds hoog te scoren op het geheel van de achterstellingsindicatoren, zoals lage sociale bescherming, lage inkomens, woningkwaliteit, sociale mobiliteit, enzoverder.

Sociaal-economische indicatoren bewijzen dat de achterstelling en kansarmoede van Brussel ingebed liggen in de gebrekkige leef- en omgevingskwaliteit waarvan Brussel het slachtoffer is. De oorzaken van die gebrekkige leef- en omgevingskwaliteit zijn

divers, maar onlosmakelijk verbonden met de grootstedelijke problematiek. Men kan niet ontkennen dat de armoede van de andere gewesten naar Brussel wordt geëxporteerd.

Enkele cijfers verduidelijken dat :

- in het Brusselse Gewest zijn er 23,9 % uitkeringsgerechtigde werklozen, in Vlaanderen is dit 10,5 %. Het Brusselse Gewest heeft nochtans een groot aanbod van arbeidsplaatsen. In 1996 werd 55 % van de totale Brusselse werkgelegenheid ingevuld door werkforenzen. Niet alleen het gebrek aan opleiding en onderwijs, generatiearmoede en kansarmoede van een deel van de inwoners van het Brusselse Gewest verklaren de wanverhouding tussen de werkloosheidsgraad en het aanbod van arbeidsplaatsen in Brussel. Vele werklozen zoeken de anonimiteit van de hoofdstad op of hopen in Brussel alsnog een baan te vinden.
- Het Brusselse Gewest werkt als een magneet op kansarmen, sociaal gediscrimineerde groepen en minderbedeelden. De bestaansminimumdichtheid in Brussel is driemaal hoger dan in Vlaanderen. Uit onderzoek is gebleken dat van hen die een aanvraag doen om een bestaansminimum te verkrijgen, meer dan één vierde binnen het jaar dat aan de aanvraag voorafging niet in Brussel woonden. De hoofdstad draagt de armoede van de andere gewesten.

Anderzijds wordt Brussel verplicht om zijn rijkdom te exporteren zonder daarvoor voldoende in de plaats te krijgen.

Enkele cijfervoorbeelden verduidelijken deze paradox :

- In de rangschikking van de Europese regio's volgens bruto regionaal product per inwoner staat Brussel op de tweede plaats, net na Hamburg. Vlaanderen staat op de achtste plaats en Wallonië op de tweeëntwintigste. Brussel is met andere woorden de op één na rijkste regio van Europa. Maar Brussel mag niet genieten van zijn welvaart. Volgens het huidige systeem wordt de inkomstenbelasting immers geheven op de woonplaats van de werknemer, zijnde vaak Vlaanderen en Wallonië.
- De pendelstroom die vooral in de richting van Brussel gaat, brengt mee dat er vanuit Brussel een belangrijke inkomensstroom is naar Vlaanderen en Wallonië. In 1985 stroomde 80 miljard loon van Brussel naar Vlaanderen ; 36 miljard

stroomde weg naar Wallonië. Het loon dat in Brussel wordt verdiend, wordt in de andere regio's besteed.

- Dat Brussel zijn rijkdom exporteert, wordt nog duidelijker wanneer we de transfer van de toegevoegde waarde bekijken. Op basis van het verschil tussen het aandeel van Brussel in 1994 in de toegevoegde waarde enerzijds, zijnde 15,8 %, en het netto belastbaar inkomen anderzijds, zijnde 9,4 %, komt men tot een totale transfer van toegevoegde waarde van 430 miljard (op de in totaal 1.062 miljard te Brussel gecreëerde toegevoegde waarde).

Elk mens van goede wil begrijpt dat de paradox "Brussel exporteert zijn rijkdom en importeert de armoede" economisch en vooral sociaal onhoudbaar is. Bovendien betalen de Brusselaars zelf ook belastingen aan de Vlaamse Gemeenschap voor het in Brussel te voeren gemeenschapsbeleid.

3. De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) heeft als missie bij het opstellen van het meerjarenplan in het kader van het SIF-beleid resoluut gekozen voor het thema "wonen en werken in een perspectief van sociale stadsontwikkeling". Die missie heeft de VGC gedetailleerd ingevuld.

Het "Sociaal Impulsfonds-evaluatierapport 1997" opgemaakt door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap geeft van pagina 163 tot 168 een bijzonder positieve evaluatie van de acties die de VGC in het kader van het SIF tot stand heeft gebracht. In het bijzonder stelt dit evaluatierapport dat :

- de VGC de methodiek van het strategisch plan heeft toegepast (p. 38) ;
- het meerjarenplan van de VGC getuigt van planning op termijn (p. 38) ;
- in de stuurgroep voor de uitwerking van het SIF-beleid in Brussel het gehele veld van de welzijnssector en de lokale actoren vertegenwoordigd zijn (p. 112) ;
- de VGC terecht geopteerd heeft voor het afstemmen van het SIF-programma op de strategie van andere overheden (p. 164) ;
- de VGC bij het bepalen van het kader voor het SIF-meerjarenplan een aantal belangrijke beleidsopties heeft ingevuld (p. 167) ;

- de VGC afdoende aandacht heeft besteed aan de problematiek van alleenstaande en werklozen vrouwen (p. 170).

De belangrijkste conclusie van het "Sociaal Impulsfonds-evaluatierapport 1997" is dat het trekkingsrecht van de VGC onvoldoende is. In heel de studie wordt dit in expliciete of impliciete bewoordingen weergegeven :

- op pagina 38 van het evaluatierapport : "gelet op de omvang van de vastgestelde noden (cfr. 178 kansarme buurten volgens de Kesteloot-Atlas) blijft het vastgestelde SIF-trekkingsrecht te beperkt." ;
- op pagina 164 van het evaluatierapport : "(...) in zijn atlas situeert prof. Kesteloot 178 achtergestelde buurten in Brussel (...) gezien de (beperkte n.v.d.r.) omvang van de SIF-middelen was het bijgevolg noodzakelijk (voor de VGC) om keuzes te maken." ;
- op pagina 180 van het evaluatierapport : "(...) ondanks de weloverwogen wijk- en actie-keuzes en gelet op de omvang van de vastgestelde noden blijft het vastgestelde SIF-trekkingsrecht te beperkt."

Het "Sociaal Impulsfonds-evaluatierapport 1997" opgemaakt door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, stelt objectief en onomwonden dat het trekkingsrecht van de VGC te beperkt is. De Vlaamse overheid kan niet blind zijn voor het "Sociaal Impulsfonds-evaluatierapport 1997" opgesteld door haar eigen administratie Binnenlandse Aangelegenheden.

4. De Franse Gemeenschap, het Brusselse Gewest, de Brusselse gemeentebesturen en in bijzondere mate de Vlaamse Gemeenschap moeten hun middelen ter bestrijding van de armoede in het Brusselse Gewest opvoeren.

Vlaanderen, als vooraanstaande en economisch welvarende regio binnen de Europese en internationale gemeenschap, moet zijn hoofdstad koesteren en vrijwaren van de dodelijke kankers van armoede en uitsluiting.

5. De inspanningen die Vlaanderen op dit moment via het Sociaal Impulsfonds levert ter bestrijding van de kansarmoede in Brussel, staan niet in verhouding tot de rauwe realiteit van armoede en kansarmoede waarvan Brussel het slachtoffer is.

6. Een herberekening van het trekkingsrecht voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie zoals beschreven in artikel 4 van het decreet van 14 mei 1996 houdende de vaststelling van de regelen inzake de werking van het Sociaal Impulsfonds is gezien het bovenstaande dan ook noodzakelijk.

Het Sociaal Impulsfonds bundelt een aantal middelen zoals het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn (BFMW), de Bijzondere Dotatie (BD), het Vlaams Fonds voor integratie en kansarmoede (VFIK) en de "kansarmoedegelden", respectievelijk ten belope van 2.145 miljoen, 750 miljoen, 942,3 miljoen en 90,6 miljoen. Deze basisbedragen werden verhoogd met 500 miljoen in 1996 en 1 miljard in 1997, 1998 en 1999.

De fondsen zijn, met uitzondering van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn waarmee de Vlaamse Gemeenschap financiële armslag verleent aan haar Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn, gelden die kaderen in de gemeenschapsbevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap, gelden die qua toepassingsgebied ratione loci in evenredigheid ook ten gunste van de Vlaamse gemeenschap in Brussel moeten worden geïnvesteerd.

7. Gezien het bovenstaande moet aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie een percentage van het SIF worden toegekend opdat zij structureel de taken en de doelstellingen van het Sociaal Impulsfonds ten aanzien van de Vlaamse gemeenschap in Brussel kan volbrengen.

Het decreet van 9 juni 1993 houdende subsidiëring van gemeentebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake het voeren van een jeugdwerkbeleid kan wat betreft het trekkingsrecht van de Vlaamse Gemeenschapscommissie mutatis mutandis worden toegepast op dit decreet.

De oorspronkelijke tekst van artikel 6, § 2, 1°, van het decreet van 9 juni 1993, vervangen bij decreet van 20 december 1996, bepaalde het volgende : "6 procent van het krediet wordt vast toegekend aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie ter uitvoering van het jeugdwerkbeleidsplan in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest (...)". Die oorspronkelijk bepaalde 6 % werd als noodzakelijk aanzien om het de Vlaamse Gemeenschapscommissie mogelijk te maken het jeugdwerkbeleidsplan in het Brusselse Gewest uit te voeren, rekening houdend met de bijzondere inspanningen die zij hiervoor moet leveren ten aanzien van kansarme jongeren.

Het transponeren van die 6 % naar dit voorstel tot wijziging van decreet ligt dan ook voor de hand. De Vlaamse Gemeenschapscommissie moet bij het invullen van de doelstellingen van het SIF grotere inspanningen leveren in vergelijking met de SIF-partners in Vlaanderen omdat in het Brusselse Gewest de armoede en kansarmoede kwantitatief groter zijn en verder liggen ingebed in bepaalde crisiswijken.

Om de werkzaamheid en de langetermijnvisie van de VGC en haar partners bij de invulling van de doelstellingen te garanderen, wordt voorgesteld om de 6 % van het Sociaal Impulsfonds (met uitsluiting van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn) tragsgewijs in te voeren : 3 % in 2000, 4 % in 2001 en 6 % vanaf 2002.

Het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn, ten belope van 2.145 miljoen frank, wordt uitgesloten bij de berekening van het percentage dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie moet krijgen van het SIF aangezien door de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie een gelijkaardig fonds werd opgericht, namelijk het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn van Brussel.

Ten slotte wordt de voorgestelde verhoging van het trekkingsrecht voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie omgeslagen naar het totale bedrag van het Sociaal Impulsfonds met dien verstande dat slechts het verschil tussen de vroeger toegekende 80 miljoen en de voorgestelde verhoging in het totale bedrag werd ingerekend. Op deze wijze hebben de voorgestelde verhogingen geen complicaties voor de andere steden en gemeenten.

Jan BEGHIN

Anne VAN ASBROECK

Etienne VAN VAERENBERGH

Stefaan PLATTEAU

Cecile VERWIMP-SILLIS

VOORSTEL VAN DECREET

Dit percentage bedraagt 3 % voor het jaar 2000, 4 % voor het jaar 2001 en 6 % vanaf het jaar 2002."

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Jan BEGHIN

Anne VAN ASBROECK

Etienne VAN VAERENBERGH

Stefaan PLATTEAU

Cecile VERWIMP-SILLIS

Artikel 2

In artikel 3 van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds, wordt § 5 vervangen door wat volgt :

"§ 5. In afwijking van § 2 bedraagt het vastleggingskrediet, zonder de verhogingen bedoeld in de §§3 en de artikelen 4, § 3 en 7 in het jaar :

1997 : 5.388,8 miljoen frank ;
1998 : 6.388,8 miljoen frank ;
1999 : 7.388,8 miljoen frank ;
2000 : 7.466,8 miljoen frank ;
2001 : 7.518,8 miljoen frank ;
vanaf 2002 : 7.623,8 miljoen frank.

Vanaf het jaar 2000 wordt dit vastleggingskrediet verhoogd overeenkomstig § 2."

Artikel 3

In artikel 4 van hetzelfde decreet wordt § 1, gewijzigd bij decreet van 19 december 1998, vervangen door wat volgt :

"§ 1. Van het vastleggingskrediet wordt jaarlijks een bedrag voorafgenomen als trekkingsrecht voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Dit trekkingsrecht bestaat uit een percentage van het bedrag gevormd door het vastleggingskrediet verminderd met 2.145.000.000 frank.